

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa B. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.
przeciwko Agencji spółce akcyjnej w R. i Województwu Podkarpackiemu
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 listopada 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie
z dnia 5 października 2021 r., sygn. akt I AGa 29/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od strony powodowej solidarnie na rzecz pozwanych kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i

uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 5 października 2021 r. powód B. sp. z o.o. z siedzibą w G. opart wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania na przesłankach określonych przez art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że wyróżnione w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wykazują merytoryczną odrębność. Przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Natomiast przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy.

We wniesionej skardze kasacyjnej skarżący, nie dostrzegając merytorycznej odmienności pomiędzy przesłankami ujętymi w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., łącznie w odniesieniu do tych przesłanek ujmuje uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, co godzi we właściwe ujęcie wymogów konstrukcyjnych wniosku, o którym mowa w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Przyjęcie skargi kasacyjnej z przyczyn wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. uzasadnione jest wówczas,

gdy sformułowane w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne, czy też potrzeba wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości ma znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na wadę zarzutów procesowych wypełniających podstawę kasacyjną z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., w szczególności naruszenia art. 232 k.p.c., art. 278 § 3 k.p.c., art. 286 k.p.c. oraz art. 243¹ k.p.c., które sformułowano bez odesłania do normy wynikającej z art. 391 § 1 k.p.c., poprzez który przepisy te mają zastosowanie w postępowaniu apelacyjnym, które jest przedmiotem kontroli w postępowaniu kasacyjnym. Zasadniczy zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. – jak to wynika z jednolitej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego – nie może być skutecznym zarzutem kasacyjnej z tej przyczyny, że przepis ten w zdaniu pierwszym adresowany jest nie do sądu, a do stron procesu, natomiast w zdaniu drugim zawiera normę kompetencyjną dla sądu pierwszej instancji. Skarga kasacyjna może natomiast podważać orzeczenie sądu drugiej instancji oraz w ograniczonym zakresie, sposób prowadzenia postępowania przed tym sądem (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 25 maja 2017 r., II CSK 531/16, nie publ.). W postępowaniu drugo-instancyjnym mógłby on być stosowany tylko odpowiednio, to jest w związku z art. 391 § 1 k.p.c., a przepis ten nie został powołany w skardze (wyrok Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2016 r., I CSK 772/15, nie publ. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 11 marca 2020 r., III UK 106/19, nie publ.). Odnośnie do potrzeby wykładni art. 243¹ k.p.c. w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania poza krytyką „liberalnej” wykładni tego przepisu przyjętej przez Sąd Apelacyjny, która – jak sam przyznaje skarżący – jest dostrzegalna także w innych orzeczeniach sądów powszechnych nie powołano argumentów zaczerpniętych czy to z orzecznictwa innych sądów, czy też wypowiedzi w piśmiennictwie prawniczym potwierdzających, że wykładnia tego przepisu budzi poważne wątpliwości albo wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów. Nie może też uiść uwagi to, że zarzut skargi kasacyjnej naruszenia przepisów postępowania może być uwzględniony tylko wtedy, gdy naruszenia te mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Skarżący musi więc wykazać jak to naruszenie mogło wpłynąć na wynik postępowania. Takiego wyводу nie zawiera uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w odniesieniu do zarzutu naruszenia m.in. art.

243¹ k.p.c. Nie może uiść uwagi, że dokumenty, które nie zawierają podpisu, a które Sąd Apelacyjny uznał, że spełniając wymogi dokumentu, gdyż pochodzą od strony pozwanej były przedmiotem weryfikacji w opinii sporządzonej przez biegłego. Podstawą przyjętych ustaleń i wniosków przez Sąd drugiej instancji nie były więc jedynie dokumenty, które w ocenie skarżącego nie spełniały kryterium z art. 243¹ k.p.c., lecz także i przed wszystkim dowód z opinii biegłego. Powyższe rozważania uzasadniają konkluzje, że ani zagadnienia prawne, ani potrzeba wykładni przepisów prawa procesowego wskazanych w skardze kasacyjnej nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej.

Nie ma też podstaw do uznania, aby zagadnieniem prawnym uzasadniającym przyjęcie wniesionej skargi kasacyjnej do rozpoznania była potrzeba odniesienia się do problemu możliwości zastrzegania umownych terminów zawitych („prekluzyjnych”), których niedochowanie przez stronę powoduje utratę określonych uprawnień – w tym wygaśnięcie roszczeń - gdyż ta kwestia prawna była już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. np. wyrok z 23 marca 2017 r., V CSK 449/16, OSNC-ZD 2017, nr 4, poz. 67). Z uzasadnienia zaskarżonego skargą kasacyjną wyroku nie wynika, aby Sąd drugiej instancji uznał za niedopuszczalne zawarcie takiego postanowienia umownego. Przyjął natomiast, że w świetle postanowień umownych oraz uzgodnień dokonanych przez strony w trakcie realizacji umowy dopuszczalne było rozliczenie całościowe wysokości wynagrodzenia przysługującego powodowi za wykonane roboty nie tylko sukcesywnie, ale także pod zakończeniu realizacji umowy z uwzględnieniem także roszczeń strony pozwanej z tytułu „oszczędności”.

Brak było również podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W tym względzie wskazać należy, że wyróżniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi bowiem wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią

przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, nie publ.). Tych wymogów nie spełnił skarżący powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w zakresie zarzutu naruszenia art. 232 k.p.c. Po pierwsze – jak to już wyżej wyjaśniono - w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy przeprowadza kontrolę orzeczenia wydanego przez Sąd drugiej instancji celem wyeliminowania ewentualnych uchybień, których dopuścił się tenże sąd na etapie postępowania drugo-instancyjnego. Tymczasem art. 232 k.p.c. *in meritum* odnosi się do postępowania pierwszo-instancyjnego. W konsekwencji skuteczne powoływanie się w skardze kasacyjnej na uchybienia Sądu drugiej instancji w zakresie dowodzenia okoliczności stanowiących podstawę dla wydania wyroku w sprawie zawsze wymaga równoczesnego przywołania przepisu dedykowanego postępowaniu apelacyjnemu, a więc przepisu, którego wprost zobligowany był zastosować tenże sąd. Po drugie, z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że skarżący – sprzecznie z zakazem z art. 398³ § 3 k.p.c. – podejmuje się niedopuszczalnego kwestionowania ustaleń faktycznych będących kanwą dla orzekania przez Sąd drugiej instancji.

Wskazać należy, że nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). W przedmiocie kosztów postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c. w zw. z art. 99, 391 § 1 i 398²¹ k.p.c. oraz przepisów § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r, poz. 265).

l.n
at